

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

Minister van VWS
De heer E.J. Kuipers
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

directie Strategie
afdeling Beleid, planvorming
en instrumentontwikkeling

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
Drs. C.W.Mijnsbergen

Onze referentie
TRCVWA/2022/1955

Datum 6 april 2022

**Betreft Managementreactie IG NVWA op BuRO-advies over
Voedselveiligheidsrisico's van rauwe consumptiemelk gedurende de
bewaarfase**

Geachte heer Kuipers,

Hierbij bied ik u het advies aan van de directeur bureau Risicobeoordeling en onderzoek (BuRO) over voedselveiligheidsrisico's van rauwe consumptiemelk gedurende de bewaarfase.

Dit advies wordt uiterlijk 25 april 2022 gepubliceerd op de website van de NVWA. De directeur BuRO richt zich in zijn advies met name tot u over het uitbreiden van de werkingssfeer van het Warenwetbesluit Hygiëne van Levensmiddelen (WHL) en aanpassen van de bewaartijd en temperatuurvoorschriften. In deze managementreactie beperk ik mij tot het advies over toezicht dat aan mij gericht is.

Aanleiding

In haar eerder uitgebrachte risicobeoordeling van de Nederlandse zuivelketen, [Advies van BuRO over de risico's van de zuivelketen | Risicobeoordeling | NVWA](#) (2017) gaf BuRO de aanbeveling om strengere hygiëne-eisen op te stellen voor rauwe consumptiemelk of producten daarvan gemaakt en om aandacht te hebben voor de verschillende diersoorten die melk produceren. De directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP) van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft naar aanleiding van deze aanbeveling BuRO aanvullende vragen gesteld.

Toelichting

De meeste melk in Nederland, maar ook in de rest van de Europese Unie, ondergaat een hittebehandeling die tenminste gelijk is aan pasteuriseren. Dit geldt zowel voor melk die als consumptiemelk wordt verhandeld of die verder wordt verwerkt tot zuivelproduct of in andere producten. Door dit verhittingsproces wordt het voedselveiligheidsrisico van ziekteverwekkende micro-organismen adequaat beheerst. Het is daarmee een veilig product. Een klein deel van de melk wordt echter rauw verwerkt tot zuivelproduct of als rauwe

consumptiemelk verkocht. Rauwe melk kan micro-organismen bevatten die ziekte bij de mens veroorzaken.

Als vervolg op het advies van BuRO over de risico's in de zuivelketen met als belangrijkste uitkomst dat de risico's zitten in rauwmelkse producten en rauwe melk voor directe verkoop aan de consument, heb ik het Controle Orgaan Kwaliteits Zaken(COKZ) gevraagd om activiteiten te ontplooiën om de risico's verder te borgen. Samen met de NVWA en VGP is een voorstel nader uitgewerkt voor aanpassing van de wetgeving t.a.v. rauwe consumptiemelk. Dit voorstel heeft geleid tot de aanvullende vragen van VGP aan BuRO over rauwe consumptiemelk van melk van kameel, ezel, koe, paard, geit, buffel en schaap. Deze vragen betreffen:

- de aanwezigheid van pathogenen die een relevant gevaar vormen,
- het hanteren van het kiemgetal en
- de bewaartijd en bewaartemperatuur.

Het COKZ heeft tevens al inspecties en bemonsteringen uitgevoerd bij bedrijven die rauwe melk verkopen aan de consument. Jaarlijkse vanaf 2018 worden ca 100 beoordelingen uitgevoerd op de bedrijven die, al dan niet via internet, bij het COKZ bekend zijn. Uitkomsten uit dit project heeft het COKZ beschikbaar gesteld aan de NVWA voor dit advies.

Aan de consumptie van rauwe consumptiemelk worden door de melkveehouder soms heilzame effecten toegeschreven. Behalve dat dit mogelijk in strijd is met Verordening (EG) nr. 1924/2006 (Claimsverordening), neemt hierdoor de kans toe dat juist mensen met een kwetsbare gezondheid rauwe melk consumeren.

Conclusie

Rauwe te consumeren melk vormt altijd een risico voor de (volks)gezondheid. Door pasteuriseren (of een daaraan gelijkstaande behandeling) wordt dit risico adequaat beheerst. Het risico van rauw te consumeren melk kan worden verlaagd door de blootstelling te beperken (verlagen van de consumptie) of door de veiligheid ervan te verbeteren (verlagen aanwezigheid van pathogene micro-organismen). BuRO geeft het advies de werkingssfeer van het Warenwetbesluit Hygiëne van Levensmiddelen uit te breiden en om de bewaartijd en temperatuurvoorschriften aan te passen en om vervolgens risicogericht toezicht te houden op bedrijven die rauwe consumptiemelk verkopen.

Advies aan de IG NVWA

Mij wordt als volgt geadviseerd:

Geef opdracht aan het COKZ inzicht te krijgen in welke bedrijven rauwe consumptiemelk, rauwe room bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie en/of colostrum in de handel brengen en houdt daar vervolgens risicogericht toezicht op.

Ik neem dit advies niet over. Wel onderschrijf ik het advies om het genoemde inzicht te krijgen. Daarom verzoek u om, in samenspraak met de minister van LNV, een registratieplicht in te voeren voor bedrijven die rauwe consumptiemelk, rauwe room bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie en/of colostrum in de handel brengen.

Momenteel is het voor het COKZ enkel mogelijk bedrijven in beeld te krijgen door middel van het zoeken naar deze bedrijven op internet en door directe verkoop

'per toeval' te signaleren tijdens bedrijfsbezoeken. Primaire melkveebedrijven hebben een registratieplicht bij RVO maar enkel voor wat betreft de kernactiviteiten, en dat is niet de verkoop van rauwe melk aan de consument. Met alleen al zo'n 15.700 melkveebedrijven in Nederland en dus potentiële verkopers van rauwe melk direct aan de consument, is het voor het COKZ niet haalbaar om zonder registratieplicht een volledig beeld te krijgen van deze bedrijven.

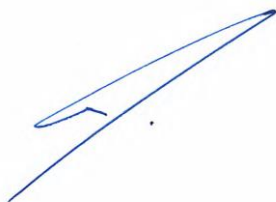
Richt het toezicht op de rauwe consumptiemelk nog meer risico-gebaseerd in door te focussen op verkoop via melkautomaten en via internet, als ook op het juist toepassen van de Claimsverordening door de producent (melkveehouder).
Dit advies neem ik over.

De beoordelingen die COKZ momenteel uitvoert op rauwe consumptiemelk, richten zich al op verkoop via melkautomaten. Ik zal het COKZ een opdracht geven dit toezicht te continueren. Wanneer door een registratieplicht voor de verkoop van rauwe melk bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie meer bedrijven in beeld zijn, is efficiënter toezicht op de verkoop via melkautomaten mogelijk.

Ik zal een opdracht geven aan het COKZ om ook het toezicht te richten op de verkoop via internet en op te treden tegen de verkoop via internet van rauwe koemelk. Handhaving op de verkoop van rauwe melk van andere diersoorten dan koeien via internet is niet mogelijk zolang de wetgeving niet is aangepast. Ik ondersteun daarom het advies van BuRO gericht aan de minister van VWS om het Voedingscentrum de consument goed over de risico's van de consumptie van rauwe melk - als ook rauwe room en colostrum - te informeren en hoe deze zijn te beheersen.

Ik zal het advies om het toezicht op het juist toepassen van de gezondheidsclaims overnemen. De NVWA zal de claims die op internet bij de verkoop van rauwe melk worden gebezigd beoordelen en zo nodig tegen het gebruik van de claims optreden. De NVWA zal tevens de inspecteurs van het COKZ instrueren over gezondheidsclaims zodat het COKZ relevante signalen met betrekking tot claims kan doorzetten naar de NVWA.

Hoogachtend,

Gerard Bakker
Inspecteur-Generaal NVWA